

## EKOLOGIK TADBIRKORLIK

*Dotsent: X. O. Mirzayev*

*Talaba: U. G'. Xasanova*

*Andijon davlat pedagogika instituti*

*Yo'nalish: Maktabgacha ta'lim*

**Annotatsiya:** *Ushbu maqolada zamonaviy iqtisodiyotning istiqbolli yo'nalishlaridan biri bo'lgan ekologik tadbirkorlikning mazmun-mohiyati, uning jamiyat va tabiat barqarorligini ta'minlashdagi o'rni tahlil qilinadi. Tadqiqot davomida "yashil" biznesni rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligi, resurs tejovchi texnologiyalarni joriy etish masalalari va ekotadbirkorlik yo'lidagi mavjud to'siqlar ko'rib chiqilgan. Shuningdek, maqolada O'zbekistonda ekologik tadbirkorlikni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash va ushbu sohani kengaytirish bo'yicha amaliy taklif hamda tavsiyalar ilgari surilgan.*

**Kalit so'zlar:** *O'zbekcha Ekotadbirkorlik, yashil iqtisodiyot, barqaror rivojlanish, innovatsiya, resurs tejamkorligi, ekologik audit, chiqindilarni qayta ishlash.*

**Аннотация:** *В данной статье анализируется суть и значение экологического предпринимательства как одного из перспективных направлений современной экономики. Рассматриваются вопросы экономической эффективности развития «зеленого» бизнеса, внедрения ресурсосберегающих технологий и существующие барьеры на пути эко-предпринимательства. Также в статье выдвигаются практические предложения и рекомендации по государственной поддержке и расширению данной сферы в Узбекистане.*

**Ключевые слова:** *Ruscha Эко-предпринимательство, зеленая экономика, устойчивое развитие, инновации, ресурсосбережение, экологический аудит, переработка отходов.*

**Abstract:** *This article analyzes the essence and significance of ecological entrepreneurship as one of the promising directions of the modern economy. The study examines the economic efficiency of developing a "green" business, the implementation of resource-saving technologies, and existing barriers to eco-entrepreneurship. Furthermore, the article presents practical proposals and recommendations for state support and the expansion of this sector in Uzbekistan.*

**Key words:** *Inglizcha Eco-entrepreneurship, green economy, sustainable development, innovation, resource efficiency, environmental audit, waste recycling.*

Eco-tadbirkorlik (Ekologik tadbirkorlik) — bu nafaqat foyda ko'rishni, balki atrof-muhitni muhofaza qilish va tabiatga yetkaziladigan zararni kamaytirishni maqsad qilgan biznes faoliyatidir. Bu yo'nalish "Yashil iqtisodiyot"ning ajralmas qismi hisoblanadi.

Quyida ushbu sohani kengroq tushunish uchun asosiy tushunchalar keltirilgan:

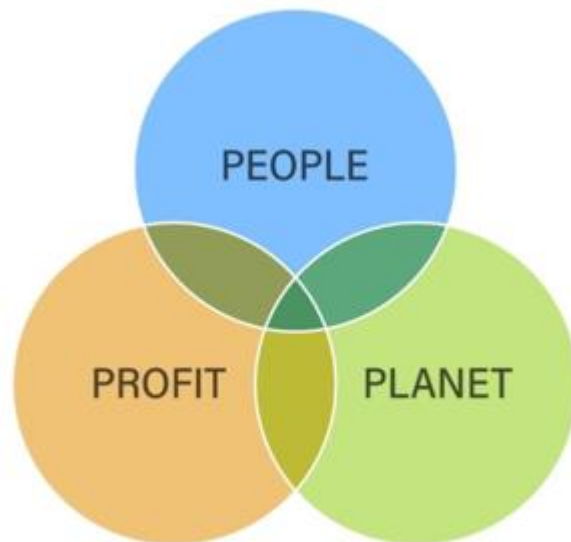
### 1. Eco-tadbirkorlikning asosiy tamoyillari

Ekologik tadbirkorlar biznes modelini tuzishda "3P" tamoyiliga amal qilishadi:

People (Odamlar): Jamiyat uchun ijtimoiy mas'uliyat.

Planet (Sayyora): Ekologik barqarorlik va resurslarni asrash.

Profit (Foyda): Iqtisodiy barqarorlik va daromad.



### 2. Ekotadbirkorlik yo'nalishlari

Hozirgi kunda quyidagi sohalar eng istiqbolli hisoblanadi:

Chiqindilarni qayta ishlash: Plastmassa, qog'oz va shisha buyumlaridan yangi mahsulotlar tayyorlash.

Qayta tiklanuvchi energiya: Quyosh panellari, shamol turbinalari va biogaz qurilmalarini o'rnatish va xizmat ko'rsatish.

Ekologik toza mahsulotlar: Organik qishloq xo'jaligi mahsulotlari, kimyoviy qo'shimchalarsiz kiyim-kechaklar.

Ekoturizm: Tabiatga zarar yetkazmagan holda sayyohlik xizmatlarini tashkil etish.

Energiya tejamkorligi: Binolarni issiqlik bilan ta'minlashda "aqlli" va tejamkor texnologiyalarni qo'llash.

### 3. O'zbekistonda Ekotadbirkorlik

O'zbekistonda ham ushbu soha jadal rivojlanmoqda. Xususan:

"Yashil makon" umummilliy loyihasi doirasidagi ko'chatxona bizneslari.

Quyosh panellarini o'rnatgan tadbirkorlar uchun soliq imtiyozlari.

Chiqindini saralash va qayta ishlash korxonalarini qo'llab-quvvatlash.

Ekotadbirkorlik — bu kelajak iqtisodiyoti. U nafaqat bugungi kunning moliyaviy ehtiyojlarini qondiradi, balki kelajak avlod uchun toza va xavfsiz dunyoni saqlab qolishga xizmat qiladi.

Xulosa

O'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, eco-tadbirkorlik shunchaki zamonaviy trend emas, balki global ekologik inqiroz sharoitida iqtisodiyotni barqaror

rivojlantirishning yagona yo'lidir. Tadqiqot natijasida quyidagi umumiy xulosalarga kelindi:

Iqtisodiy va ekologik muvozanat: Ekotadbirkorlik an'anaviy biznesdan farqli o'laroq, foyda olish bilan birga atrof-muhitni qayta tiklashni ham o'z zimmasiga oladi. Bu esa uzoq muddatli istiqbolda resurslar tanqisligining oldini oladi.

Innovatsiyalarning o'rni: "Yashil" biznesning muvaffaqiyati bevosita innovatsion texnologiyalarga bog'liq. Chiqindisiz texnologiyalar va muqobil energiya manbalaridan foydalanish tannarxni pasaytirish va raqobatbardoshlikni oshirish imkonini beradi.

Davlat qo'llab-quvvatlovi: O'zbekiston sharoitida ekotadbirkorlikni rivojlantirish uchun huquqiy bazani takomillashtirish, "yashil" loyihalarga past foizli kreditlar ajratish va soliq imtiyozlarini kengaytirish muhim ahamiyatga ega.

Ijtimoiy mas'uliyat: Ekotadbirkorlik aholining ekologik madaniyatini yuksaltiradi va jamiyatda mas'uliyatli iste'mol qilish ko'nikmalarini shakllantiradi.

Xulosa qilib aytganda, ekologik tadbirkorlikni qo'llab-quvvatlash nafaqat tabiatni asrash, balki yangi ish o'rinlari yaratish va mamlakatning xalqaro maydondagi nufuzini oshirishga xizmat qiladi. Kelajak iqtisodiyoti faqatgina "yashil" tamoyillar asosida qurilgan korxonalar hisobiga barqaror bo'lishi mumkin.

#### **FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:**

1. Мирзаев, О. Х. (2020). Воспитание профессионально-нравственных качеств у будущих молодых фермеров средствами отечественной литературы. *Science and Education*, 1(2), 508-513.

2. Mirzayev, O. (2023). ERTAK-TERAPIYASI VATADBIRKORLIK MADANIYATI ELEMENTLARINING INTEGRATSIYASINI TA'MINLASHNING METODIK TIZIMI. *Инновационные исследования в современном мире: теория и практика*, 2(25), 92-94. <https://orcid.org/0009-0004-8134-3925> ORCID

3. Mirzayev, O. K. (2024). HISTORICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS OF THE FORMATION OF ELEMENTARY ENTREPRENEURIAL SKILLS OF CHILDREN IN PRESCHOOL EDUCATION. *Mental Enlightenment Scientific-Methodological Journal*, 5(02), 167-171.